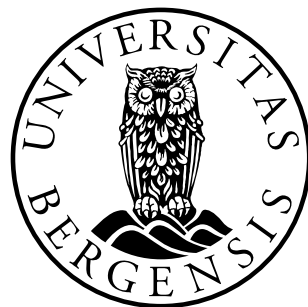

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget ***(Møte i Rosendal)***

23.06.2022

UNIVERSITETET I BERGEN

Forsknings- og innovasjonsavdelingen
Mai 2022

Møte i Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 23. juni 2022

09:00 – 12:30

Rosendal Fjordhotell

Saksliste

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Referat: FU-møte. 11. mars

III. Saker

	Saker
FU 27/22	Forskningsrådet – status og konsekvenser Saksforelegg, Vedlegg
FU 28/22	Ph.d.- utdanningsmelding Saksforelegg, Vedlegg
FU 29/22	Alumniundersøkelsen Saksforelegg
FU 30/22	Opptak ph.d. Saksforelegg
FU 31/22	Momentum - program Saksforelegg, Vedlegg
FU 32/22	Momentum - utlysning Saksforelegg, Vedlegg
FU 33/22	Horisont Europa – Informasjon om arrangement i september Saksforelegg
	Eventuelt

Universitetets forskningsutvalg

Møte 11. mai

Styrerommet, Muséplass 1

12:30- 15:30

Referat - utkast

Til stede: Benedicte Carlsen, Gottfried Greve, Ole Thomassen Hjortland, Øyvind Frette, Marit Bakke, Martha Enger, Siri Gloppen, Karsten Specht, Jostein Gundersen, Nils Anfinset, Oscar dos Santos Kvalsvik

Forfall: Ragna Aarli, Berte-Elen Konow

Fra administrasjonen: Benedicte Løseth, Bjørn Einar Aas, Birgit Falch, Bjug Bøyum, Magnus Holtermann, Are Straume, Vibeke Irgan, Charlotte Eide

Saker

- I. Innkalling og sakliste ble godkjent
- II. Referat: fra møte 23 mars ble godkjent.

FU 19/22	Utkast til program for seminar i Rosendal Saksforelegg med forslag til seminarprogram var utsendt med saklisten. Viserektor Benedicte Carlsen innledet. Seminaret vil ha to hovedtemaer: 1) Hatlen-utvalgets rapport og 2) Fakultetenes arbeid med UiB Fram.
FU 20/22	Struktur for høstens FU-møter Saksforelegg var utsendt med saklisten. Forskningsdirektør Benedicte Løseth innledet. Forslaget til struktur knyttet seg til et opplegg der prodekanene får anledning til å informere om hvilke fagpolitiske saker som opptar de respektive fakultet. Målet er at utvalgets medlemmer skal bli bedre kjent med hverandres utfordringer, og at variasjonen mellom dem kommer til uttrykk. FIA vil utarbeide og sende ut en kortfattet mal for innspillene.
FU 21/22	ERC – ambisjonstall Saksforelegg var utsendt med saklisten. Seksjonssjef Birgit Falch innledet og presenterte en samlet oversikt over fakultetenes ambisjonsmål for søknader til ERC slik de var meldt inn til FIA. Presentasjonen kan leses her . Utvalget pekte på at prosessene knyttet til ambisjonstallene hadde vært konstruktive og realistiske, og gitt muligheter til å rette oppmerksomheten mot søknadsforberedelser og rekruttering i et lengre perspektiv (2023 - 2027). Ambisjonstallene er ikke et styringsinstrument for fakultetene, men et redskap for å øke aktiviteten og hente ut potensialet i fagmiljøene. En ny og bredere sak om Horisont Europa vil bli fremmet for utvalget i møtet 31. august.

<p>FU 22/22</p>	<p>Forskningsinfrastruktur Saksforelegg og vedlegg var utsendt med sakslisten. Viserektor Gottfried Greve innledet. Presentasjonen kan leses her. Prodekanene ga innspill og kommentarer fra de respektive fakultet. Infrastruktur ble fremhevet som stadig viktigere for UiB som forskningsinstitusjon og et fortrinn ved rekruttering og en nødvendighet for å kunne delta i nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid. Det er viktig å beholde bevilgningene over eget budsjett. De har ført til nye faglige initiativ og resultat. Universitetsledelsen har våren 2022 besluttet å nedsette en arbeidsgruppe som skal se nærmere på forskningsinfrastruktur. Forskningsutvalget vil bli holdt orientert om gruppens arbeid på det berammede møte 31. august.</p>
<p>FU 23/22</p>	<p>UiBs utfyllende regler for behandling av opprykk til 1183 forsker Saksforelegg samt forslag til nye utfyllende regler og rapport fra en arbeidsgruppe, var utsendt med sakslisten. Prodekan Marit Bakke innledet. Presentasjonen kan leses her. Forskningsutvalget var positiv til forslaget om krav om 1) vedvarende forskning (fagfelleverderte originalpublikasjoner/resultat av kunstnerisk virksomhet og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid,) og 2) prosjektledelse (med prosjektutvikling og prosjektledelse samt dokumentert evne til å innhente konkurranseutsatte midler). Utvalget hadde innvendinger til forslagens krav om veiledning (veiledning på ph.d.-nivå), normalt minst to (2) kandidater med fullført grad. Utvalgets leder tar med seg utvalgets tilbakemeldinger til universitetsledelsen i den videre behandling av arbeidsgruppens forslag.</p>
<p>FU 24/22</p>	<p>Publiseringstall 2021 Saksforelegg var utsendt med sakslisten. Førstebibliotekar Susanne Mikki fra Universitetsbiblioteket orienterte. Presentasjonen kan leses her. Utvalget tok saken til orientering.</p>
<p>FU 25/22</p>	<p>NOKUT-tilsynet Saksforelegg var utsendt med sakslisten. Seksjonsleder Birgit Falch innledet. Prodekan Jostein Gundersen ved Fakultetet for kunst, musikk og design ga en kort orientering om fakultetets forberedelser av tilsynet med kvalitetssystemet for fakultetets ph.d.-grad i kunstnerisk utviklingsarbeid. Utvalget tok saken til orientering.</p>
<p>FU 26/22</p>	<p>Scholars at Risk (SAR) og Scholar Rescue Fund ved UiB. Opprettelse av fagkomité</p>

	Saksforelegg var utsendt med saklisten og ble tatt til orientering.
Eventuelt	Et spørsmål om UiBs høringsuttalelse om nye regler for eksportkontroll var meldt inn som sak til eventuelt. Tidsrammen for møtet var overskredet, og spørsmålet ble derfor ikke bli behandlet.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato:
FU-sak: 27/22		Arkivsaknr.:

Forskningsrådet - status og konsekvenser

Saksfremlegg:

Regjeringen har kommet frem til at Forskningsrådets modell for finansiering av flerårige prosjekter og opparbeidelse av en finansieringsreserve for å muliggjøre finansiering av flerårige prosjekter ikke har vært god praksis og har derfor gitt beskjed til Forskningsrådets nyoppnevnte midlertidige styre å rette opp i dette og den etterfølgende likviditetsproblematikken i Forskningsrådet som konsekvens av endret praksis.

Det er utarbeidet et kort notat (vedlagt) som viser oversikt over beslutninger, tidslinjer og foreløpige estimerte konsekvenser for Universitetet i Bergen. Forskningsutvalget vil få en viktig rolle i arbeidet med å drøfte mulige konsekvenser, foreslå tiltak og diskutere hvilke alternativer og muligheter UiB bør vurdere fremover.

Forskningsutvalget bes om å drøfte saken.

Oversikt over beslutninger og status - Forskningsrådet

Innledning

Regjeringen har kommet frem til at Forskningsrådets modell for finansiering av flerårige prosjekter og opparbeidelse av en finansieringsreserve for å muliggjøre finansiering av flerårige prosjekter ikke har vært god praksis og har derfor gitt beskjed til Forskningsrådets nyoppnevnte midlertidige styre å rette opp i dette og den etterfølgende likviditetsproblematikken i Forskningsrådet som konsekvens av endret praksis.

Som følge av dette har styret i Forskningsrådet presentert mange beslutninger på kort tid, og dette notatet er ment å gi en samlet oversikt over hva som er besluttet når og gi en første oversikt over mulige konsekvenser for UiB.

Fortløpende informasjon på Forskningsrådets nettside;

<https://www.forskningsradet.no/sok-om-finansiering/informasjon-revidert-nasjonalbudsjett-2022/>

Tidslinje for beslutning:

12. mai

Pressemelding fra regjeringen: "rydder opp i en alvorlig økonomisk situasjon i Forskningsrådet".

Foreløpige anslag fra Forskningsrådet ved nominell videreføring av budsjettet er at de totalt vil gå 1,9 milliarder kroner i minus ved utgangen av 2023 og 2,9 milliarder kroner i minus ved utgangen av 2024 hvis det ikke gjøres tiltak.

16. mai

Pressemelding: Forskningsrådets nye interimstyre har sitt første møte for å få en felles oversikt over situasjonen.
<https://khrono.no/dette-er-det-nye-styret-i-forskningsradet/687552>

Det nye styret skal i første omgang sitte ut 2022.

Regjeringen ber i revidert nasjonalbudsjett Forskningsrådet om inntil videre å stoppe tildelinger til nye prosjekter frem til 1. juli på områder med negative avsetninger

25. mai

Forsknings- og høyere utdanningsministerens møte med sektoren. Norsk forskningspolitikk ligger fast, og norske forskere og Forskningsrådet kan også framover regne med stabile og langsiktige inntekter på om lag dagens nivå.

31. mai

Brev fra KPMG til Forskningsrådet. KPMG har en gjennomgang av den økonomiske situasjonen i NFR

1. juni - a

Brev fra Forskningsrådet til Kunnskapsdepartementet:

KPMG skisserer tre overordnede virkemidler som kan benyttes for å håndtere den økonomiske situasjonen i NFR:

1. Tilføring av midler (økte inntekter og/eller lån/driftskreditt).
2. Stoppe nye utlysninger og/eller utsette oppstart av nye prosjekter.
3. Kutte i og utsette/forskyve pågående prosjekter KPMG anbefaler at det gis fullmakt til å videreføre dagens praksis med mulighet til å midlertidig disponere midler på tvers av kap/post.

Styret vil raskt komme tilbake med forslag til ulike pakker av tiltak som ila en akseptabel tidsperiode kan håndtere økonomisituasjonen ved NFR.

1. juni - b

Vedtak i styret til NFR:

Dersom styrets anbefaling i brev til KD av 1. juni om forlengelse av fullmakter følges, vil

styret anbefale at tildelingene i juni og september, inkludert FRIPRO, gjennomføres som planlagt, men eventuelt med justerte rammer. Første utbetaling bør imidlertid skyves til sent i 2022 og 2023.

8. juni

Vedtatt i styret i NFR:

Styret ber administrasjonen:

1. Gå i dialog med institusjonene for å kontraktsfeste forskyvninger i eksisterende prosjektportefølje med finansiering fra poster med negative avsetninger i inneværende eller kommende år.
2. Legge opp til at første utbetaling til prosjekter med tildeling i 2022, blir 1/6-23.
3. Redusere tildelingsrammene for tildelinger i juni 2022 med inntil 20 % der det er medfinansiering fra poster som har eller kan få negative avsetninger ut 2023.
4. Redusere tildelingsrammer i august/september 2022 med 20 % for Fripro og alle andre budsjettformål med full finansiering fra poster som har eller kan få negative avsetninger ut 2023.
5. Redusere tildelingsrammene for øvrige tildelinger i august/september 2022 med inntil 20 % der det er medfinansiering fra poster som har eller kan få negative avsetninger ut 2023.
6. Legge opp til at det ikke blir tildeling til nye Fripro-prosjekter i 2023
7. RES-EU-ordningens utbetalinger videreføres i 2022 på samme nivå som for prosjekter etablert i 2021. En endring fra tidligere praksis er at utbetalingene nå vil skje i tre like rater, i starten av hvert av årene 2023, 2024 og 2025.
8. Forberede forslag mht nye utlysninger i 2022 og 2023 til behandling i kommende styremøte.

9. Forberede et omprioreringsforslag i nullvekst for 2023, i tråd med KDs bestilling, med tanke på behandling i neste styremøte.

15. juni

E-post fra NFR til prosjektledere:

Forskningsrådet ber institusjonene vurdere om det er mulig at planlagte aktiviteter i prosjektene på listen kan forskyves ut i tid. Henvendelsen har gått til 167 prosjektledere ved UiB. Tiltaket er frivillig og gjennomføres i samråd med UHR og FFA.

Det er opp til institusjonene selv å beslutte hvilke prosjekter som skal forlenge prosjektperioden. Prosjektperioden kan forlenges inntil tre år. Prosjektenes totalfinansiering opprettholdes, men utbetalingene vil komme på et senere tidspunkt enn opprinnelig avtalt og skje etter revidert kontrakt og finansieringsplan.

NFR ber om prosjektendringene så snart som mulig og senest innen 15.09.20

16. juni

Brev fra Forskningsrådet med informasjon om at de vil inngå kontrakter med alle infrastrukturprosjekter som ble vedtatt innvilget i desember 2021, men alle prosjektplaner skal i forkant gjennomgå for å se om det er mulig å forskyve utbetalinger. Fristen er satt til 28. juni

KONSEKVENSER FOR UiB

Kort oppsummert:

- Anmodning fra Forskningsrådet om dialog med forskningsmiljøene om muligheten for å kontraktfeste forskyvninger i eksisterende prosjektportefølje. Prosjektperioden kan forlenges med inntil 3 år og det legges opp til en frivillig forlengelse.
- Redusere tildelingene med 20%
- Ingen utlysning i FRIPRO i 2023
- Redusere SFF tildelingen fra 11-9 sentre
- Utsatt frist for SFI og FME
- Uavklart om midler til forskningsinfrastruktur fremover

Anmodning om utsettelse

Alle prosjektledere har fått tilsendt informasjon og bedt om å vurdere å skyve på planlagte aktiviteter ut i tid. Det bør kun gjennomføres for prosjekter der prosjektleder vurderer at det ikke er til skade for forskningen eller for ansatte i prosjektene.

Reduserte tildelinger og utsatt utlysninger i 2023

Ca 50% av UiBs eksterne forskningsfinansiering kommer fra Forskningsrådet. I 2021 utgjorde dette 485 millioner kroner. De siste årene har gjennomslaget i forskningsrådsfinansierte prosjekt økt, og den aktive porteføljen (prosjekt med finansiering) har økt fra 327 prosjekt i 2018 til 358 i 2021.

Konsekvensen av å forskyve ferdigstillingen av finansierte prosjekt avhenger av flere forhold, men først og fremst lengde på forskyvingen. Hvis et prosjekt har to år finansiering, innebærer ett års forskyvning at årlige inntekter for universitetet reduseres med 33% i de planlagte årene med aktivitet. I 2022 har UiB prosjektlederansvar for kontrakter som gir en bruttoinntekt på ca 600 millioner, ifølge regnearket som NFR har framstilt. Hvis ferdigstilling av alle prosjektene utsettes med et år, og utbetalinger reduseres tilsvarende, kan det tilsvare et inntektsbortfall på 160 millioner i 2022.

De siste to årene har UiB nye tildelinger tilsvarende nærmere 640 millioner i året. Et av tiltakene forskningsrådet skisserer er å redusere tildelingene i juni og september med 20%. Dette omfatter for UiBs del særlig forskerprosjekt og kompetanse- og samarbeidsprosjekt. Hvis UiB får tilslag på tilsvarende antall prosjekt som i 2020-2021 (fellesløft ikke medregnet), innebærer det en mulig reduksjon i tildelt støttebeløp på rundt 85 millioner for 2022-utlysningene. I tillegg vil 2023-budsjettet påvirkes av at første prosjektstart blir 1. juli 2023.

Budsjettkapittel 285 i statsbudsjettet tilhører Kunnskapsdepartementet og er berørt av kuttene. Denne posten har følgende programmer:

BEDREHELSE
BEHANDLING
BIA
BIONÆR
BIOTEK2021
ENERGIX
FINNUT
FRIPRO
GLOBALBÆREKRAFT
GLOBVAC
HAVBRUK2
HELSEVEL
IKTPLUSS
KLIMAFORSK
KVINNEHELSE
MARINFORSK
MILJØFORSK
NANO2021
PETROMAKS2
POLARPROG
P-SAMISK
SAMKUL
SAMRISK-2
SIRKULÆRØKONOMI
SFF
TEKNOKONVERGENS
VAM

Når FRIPRO ikke blir utlyst i 2023 gir dette et mulig inntektstap på 200 000 000 kroner, basert på tildelingene i 2020-2021. Beløpet fordeles over prosjektperioden, som varierer fra prosjekt til prosjekt. Forskerprosjekt for fornyelse får tildelt mellom 4-12 millioner kr fordelt over 3-4 år. Mange yngre forskere henter stort sett midler fra FRIPRO og Yngre Forskertalenter. De siste to årene har UiB oppnådd ca 20 forskerprosjekter og stipend for yngre forskere under FRIPRO.

Utsatt SFI-frist med ett år 2024/2025 gir en mulig forsinkelse på tildeling på ca 24 000 000 forutsatt at UiB får to tilslag som sist.

UiB har 7 initiativ med i tildelingen av SFF runde V, og en reduksjon i tildelingen fra 11 til 9 tildelinger kan medføre at UiB får tildelt færre eller ingen i denne runden noe som gir et anslagsvis økonomisk tap på 160.000.000 fordelt på 8 år i tillegg til de strategiske konsekvensene av å ikke få flere SFF. Neste runde er ikke er før om 4-5 år.

Status per 19.06.22 – I dette notatet er alle tall bare foreløpige estimater og UiB jobber fortløpende for å få oversikt over konsekvensene.

12. mai

- **Pressemelding fra regjeringen:** "rydder opp i en alvorlig økonomisk situasjon i Forskningsrådet". Foreløpige anslag fra Forskningsrådet ved nominell videreføring av budsjettet er at de totalt vil gå 1,9 milliarder kroner i minus ved utgangen av 2023 og 2,9 milliarder kroner i minus ved utgangen av 2024 hvis det ikke gjøres tiltak.

16. mai

- **Pressemelding:** Forskningsrådets nye interimstyre har sitt første møte for å få en felles oversikt over situasjonen. <https://khrono.no/dette-er-det-nye-styret-i-forskningsradet/687552>
Det nye styret skal i første omgang sitte ut 2022.
Regjeringen ber i revidert nasjonalbudsjett Forskningsrådet om inntil videre å stoppe tildelinger til nye prosjekter frem til 1. juli på områder med negative avsetninger

25. mai

- Forsknings- og høyere utdanningsministerens møte med sektoren. Norsk forskningspolitikk ligger fast, og norske forskere og Forskningsrådet kan også framover regne med stabile og langsiktige inntekter på om lag dagens nivå.

31. mai

- Brev fra KPMG til Forskningsrådet
KPMG har en gjennomgang av den økonomiske situasjonen i NFR

1. juni

- Brev fra Forskningsrådet til Kunnskapsdepartementet:
KPMG skisserer tre overordnede virkemidler som kan benyttes for å håndtere den økonomiske situasjonen i NFR:
 1. Tilføring av midler (økte inntekter og/eller lån/driftskreditt).
 2. Stoppe nye utlysninger og/eller utsette oppstart av nye prosjekter.
 3. Kutte i og utsette/forskyve pågående prosjekter KPMG anbefaler at det gis fullmakt til å videreføre dagens praksis med mulighet til å midlertidig disponere midler på tvers av kap/post
Styret vil raskt komme tilbake med forslag til ulike pakker av tiltak som ilt en akseptabel tidsperiode kan håndtere økonomisituasjonen ved NFR.

1. juni

- **Vedtak i styret til NFR:**
Dersom styrets anbefaling i brev til KD av 1. juni om forlengelse av fullmakter følges, vil styret anbefale at tildelingene i juni og september, inkludert FRIPRO, gjennomføres som planlagt, men eventuelt med justerte rammer. Første utbetaling bør imidlertid skyves til sent i 2022 og 2023.

8. juni

- **Vedtak i styret i NFR:** Styret ber administrasjonen:
 1. Gå i dialog med institusjonene for å kontraktsfeste forskyvninger i eksisterende prosjektportefølje med finansiering fra poster med negative avsetninger i inneværende eller kommende år.
 2. Legge opp til at **første utbetaling til prosjekter med tildeling i 2022, blir 1/6-23.**
 3. Redusere tildelingsrammene for **tildelinger i juni 2022 med inntil 20 %** der det er medfinansiering fra poster som har eller kan få negative avsetninger ut 2023.
 4. **Redusere tildelingsrammer i august/september 2022 med 20 % for Fripro og alle andre budsjettformål med full finansiering fra poster som har eller kan få negative avsetninger ut 2023.**
 5. **Redusere tildelingsrammene for øvrige tildelinger i august/september 2022 med inntil 20 %** der det er medfinansiering fra poster som har eller kan få negative avsetninger ut 2023.
 6. Legge opp til at det ikke blir tildeling til nye Fripro-prosjekter i 2023

15. juni

- **E-post fra NFR til prosjektledere:** Forskningsrådet ber institusjonene vurdere om det er mulig at planlagte aktiviteter i prosjektene på listen kan forskyves ut i tid. Henvendelsen har gått til 167 prosjektledere ved UiB.
 - Tiltaket er frivillig og gjennomføres i samråd med UHR og FFA.
 - Det er opp til institusjonene selv å beslutte hvilke prosjekter som skal forlenge prosjektperioden.
 - Prosjektperioden kan forlenges inntil tre år.
 - Prosjektene totalfinansiering opprettholdes, men utbetalingene vil komme på et senere tidspunkt enn opprinnelig avtalt og skje etter revidert kontrakt og finansieringsplan.

NFR ber om prosjektendringene så snart som mulig og senest innen 15.09.2022.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato:
FU-sak: 28/22		Arkivsaknr.: 21/19673

Ph.d. -utdanningsmeldingen 2021

Som en del av det systematiske kvalitetsarbeidet for ph.d.-utdanningen ved UiB, utarbeides det årlig ph.d.-utdanningsmelding. Denne sentrale ph.d.-utdanningsmeldingen er basert på dokumenter som ble ferdige på ulike tidspunkt; nøkkeltall fra 2021, instituttene meldinger som ble ferdigstilt tidlig i vårsemesteret 2022 og fakultetenes meldinger som ble ferdigstilt i mai 2022.

UiB sin ph.d.-utdanningsmelding for 2021 tar for seg følgende tema:

- Nøkkeltall
- Forskning og publisering i ph.d.-utdanningen
- Korona – effekter for ph.d.-utdanningen
 - Tiltak: oppretting av nye tilbud; karrieresenter og psykologisk rådgivning
- Det systematiske kvalitetsarbeidet
- Arbeidet med endring av forskriftene i 2022
- NOKUT-tilsyn i 2022

Meldingen legges frem for Forskningsutvalget i møte 23. juni 2022. Innspill fra utvalget tas med i den videre behandling av saken. Meldingen får sin sluttbehandling og endelige vedtak i Universitetsstyrets møte 16. september.

Saken legges med dette frem for utvalget til drøfting.

Vedlegg:

- Ph.d.-utdanningsmeldingen 2021

Ph.d.-utdanningsmeldingen 2021

1. Innledning

I brev fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA) har fakultetene blitt bedt om å utarbeide ph.d.-utdanningsmeldinger for 2021, med frist 20. mai 2022. Det skulle utarbeides meldinger for de vitenskapelige ph.d.-programmene og ph.d.-programmet innen kunstnerisk utviklingsarbeid.

FIA oppsummerer aktivitetene i ph.d.-utdanningen i en sentral ph.d.-utdanningsmelding. Denne meldingen er basert på dokumenter som ble ferdige på ulike tidspunkt; nøkkeltall fra 2021, instituttens meldinger som ble ferdigstilt tidlig i vårsemesteret 2022 og fakultetenes meldinger som ble ferdigstilt i mai 2022.

2. Nøkkeltall

Våren 2021 teller ph.d.-utdanningen ved UiB rundt 1560 kandidater. Nøkkeltall for 2021 er presentert i Tabell 1. I underkant av 52 prosent av den totale kandidatmengden har eller har hatt eksterntfinansiert ph.d.-finansiering, og nærmere 63 prosent har eller har hatt UiB som arbeidsgiver i stipendiatperioden. Per 31. mai 2022 viser opptellingen 231 nye kandidater i løpet av 2021 (også omtalt som «Nye avtaler»). Siden det er et visst etterslep i rapporteringen av nye kandidater, er dette foreløpige tall. Det er likevel liten grunn til å tro at antallet nye kandidater vil overstige 250. Gjennomsnittet av opptakstillene for de tre foregående årene var 255,7. Variasjonene i opptakstill har sammenheng med tilslag på eksterntfinansiering, og hvorvidt man prioriterer å ansette postdoktorer eller ph.d.-stipendiater i eksterntfinansierte prosjekter. Variasjoner henger også sammen med om UiB lykkes med å tiltrekke seg ph.d.-kandidater med eksternt arbeidsgiver. Antall stipendiatstillinger finansiert av departementet har lagt på det samme nivå de siste årene. Færre nye kandidater henger også samme med forsinkelse i nye stipendiatutlysninger, på grunn av mange forlengelser under koronapandemien, noe HF-fakultetet trekker frem i sin ph.d.-utdanningsmelding.

Tabell 1: Nøkkeltall for 2021 per fakultet. Der ikke annet er oppgitt er tallene hentet fra kontrollrapporter i Tableau, utarbeidet for rapportering til DBH, HK-dirs database for statistikk om høyere utdanning.

	HF-fak	JUR-fak	MN-fak	MED-fak	PSYK-fak	SV-fak	KMD-fak	UiB-total
Antall kandidater ¹ (gj.snitt 2018-20)	140 (160)	55 (50)	490 (480)	575 (625)	125 (120)	145 (155)	35 (25)	1560 (1620)
Nye avtaler ² (gj.snitt 2018-20)	11 (23,3)	5 (7,7)	67 (96,7)	98 (87)	21 (16,3)	27 (19,7)	2 (5)	231 (255,7)
Antall disputaser (gj.snitt 2018-20)	15 (19)	7 (4,7)	83 (74,7)	95 (97)	19 (16,3)	23 (20,3)	3 (-)	245 (232,3)
Gjennomstr. brutto (gj.snitt 2018-20)	5,1 (6,2)	6,1 (5,7)	4,3 (4,7)	4,6 (4,8)	5,3 (5,5)	5,8 (5,4)	6,9	4,8 (5,0)
Gjennomstr. netto (gj.snitt 2018-20)	3,3 (3,3)	5,2 (4,2)	3,4 (3,4)	3,4 (3,5)	3,1 (3,2)	4,0 (4,0)	3,5	3,5 (3,5)
Gjennomføring 6 år (%) (Gj.snitt 2018-20)	40,0 (48,6)	80,0 (26,4)	80,2 (74,9)	66,3 (75,0)	86,7 (67,7)	60,7 (63,9)		71,4 (69,0)
Avbrutte avtaler ³ (gj.snitt 2018-20)								60 (47,7)
Underkjenninger ⁴ (gj.snitt 2018-20)								3 (10,7)
Mindre omarbeidinger ⁴								14

¹ Tall fra våren 2021. Rundet av til nærmeste 5-tall av personvern hensyn

² Tall hentet fra FS940.001, 28. mars 2022

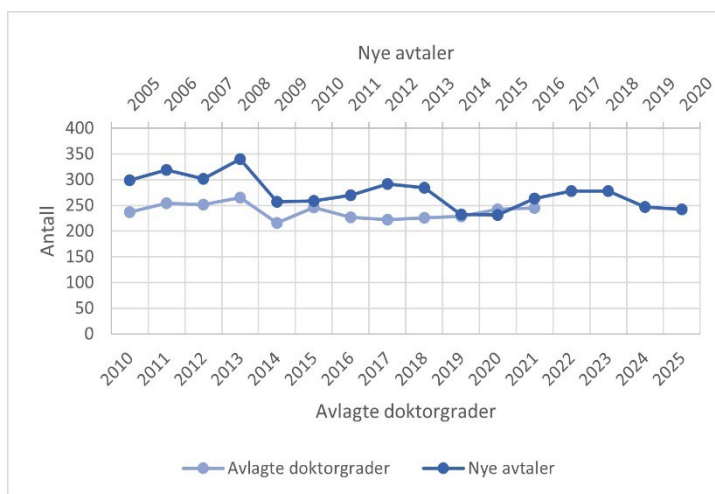
³ Tall oppgitt på institusjonsnivå av personvern hensyn

⁴ Tall hentet fra FS936.001, 15. mars 2022. Tall oppgitt på institusjonsnivå av personvern hensyn

2.1. Disputaser

I 2021 var det 245 som disputerte. Dette er det høyeste antallet disputaser siden 2013. Hele fem av fakultetene hadde flere disputaser i 2021 enn gjennomsnittet de foregående tre årene. Det er gledelig at det har blitt avholdt et høyt antall disputaser i en tid med pandemi. Som beskrevet i ph.d.-utdanningsmeldingen fra 2020, er det flere fakultet som melder at pandemien har gitt kandidatene arbeidsro til å ferdigstille avhandlingen.

I denne meldingen ser vi på en mulig sammenheng mellom det høye antallet disputaser og antallet nye kandidater noen år tilbake i tid. Siden vi vet at brutto gjennomstrømningstid ligger på rundt fem år, er det grunn til å tro at opptakstallet fem år tidligere vil kunne gi en indikasjon på hvor mange disputaser man kan forvente i ethvert år. Hvis vi ser på Figur 1, ser vi at disputastallene fra 2010 til 2014 varierer med opptakstallene fem år tidligere, fra 2005 til 2009. For opptaks- og disputastallene

Figur 1: Nye avtaler, avlagte doktorgrader i perioden 2006 til 2021. Merk at i figuren er aksene for årstall for avlagte doktorgrader begynner fem år etter årstall for nye avtaler.

i årene etterpå ser vi derimot ikke en tilsvarende samvariasjon – her går grafene i til dels ulike retninger. Dette indikerer at kan være er en viss samvariasjon mellom disputastall og opptakstall fem år tidligere, men at dette forholdet alene ikke er nok til å forutsi antallet som er forventet å disputere et visst år. De individuelle ph.d.-løpene er ofte ulike, og kandidater fra samme opptaksår ferdigstiller på veldig ulikt tidspunkt – til forskjell fra eksempelvis masterutdanningen. Hvis det derimot er store endringer i opptakstallene i én retning over noen år, vil vi kunne forvente at disputasene går i samme

retningen fire til seks år senere. Med dette som utgangspunkt var det som forventet at man fikk omtrent tilsvarende antall disputaser i 2021 (245) som i 2020 (242). Vi forventer videre en flat utvikling på disputastall i årene som kommer. Tar vi derimot effekter av koronapandemien med i betraktningen, er det grunn til å anta en nedgang i disputastallene fremover. Mange av ph.d.-kandidatene har rapportert at de er forsinket grunnet pandemien. Se mer omtale av dette i kapittel 4.

Av kandidatene som avla doktorgrad var i overkant 55 prosent kvinner og 46 prosent med utenlandsk statsborgerskap. I 2021 ble det for første gang utstedt en ph.d.-grad i kunstnerisk utviklingsarbeid ved UiB. Av de avlagte doktorgradene var det fem dr.philos., hvorav alle menn. Siden 2014 har det vært mellom én og syv som avlegger dr.philos.-graden hvert år, der i underkant én av fem er kvinner.

2.2. Gjennomføring

Netto gjennomstrømningstid for kandidatene som disputerte i 2021 var 3,5 år, tilsvarende som foregående år. Brutto gjennomføringstid var i 2021 4,8 år, som er litt under gjennomsnittet for de foregående årene på 5,0 år.

Andelen kandidater som fullfører innen seks år, den nasjonale styringsparameteren også kalt seksårs målet, gikk i 2021 ned med 2,3 prosentpoeng fra året før. Av kandidatene som startet sin

ph.d.-utdanning i 2015, var det 71,4 prosent som hadde ferdigstilt graden sin innen seks år. UiB har for øvrig bedre tall på dette målet enn gjennomsnittet fra statlige institusjoner i Norge, hvor andelen som fullfører innen seks år ligger på 67,9 prosent i 2021⁵.

Seksårsmålet varierer til dels mye mellom fakultetene. I 2021-meldingen har vi bedt fakultetene kommentere gjennomføringstallene spesielt. Fakultetene HF og SV erkjenner begge at gjennomføringsstatistikken ikke er god nok. HF-fakultetet peker blant annet på at fremdriftsrapporteringen er et godt verktøy, men at det først oppleves som meningsfullt av kandidatene når de får tilbakemelding på svarene sine. Fakultetet planlegger en styrking av veilederopplæringen og en gjennomgang av hvordan pliktarbeidet brukes på grunnenhetene, slik at pliktarbeid ikke blir et forsinkende element i løpet. SV-fakultetet trekker frem at det er stor forskjell mellom instituttene på denne parameteren, men at årsakene til dette ikke ennå ikke er kartlagt. Fakultetet beskriver at instituttene jobber aktivt med å bedre gjennomføringen, blant annet gjennom tiltak som utarbeiding av mer detaljerte rutinebeskrivelser ved oppstart, og for midtveis- og sluttevalueringer. Ett institutt ved fakultetet har gjennomført en spørreundersøkelse som har resultert i større oppmerksomhet på karriereutviklingsarbeid, tydeligere forventningsavklaringer og bedre integrering av kandidatene i fagmiljøet. PSYK-fakultetet melder på sin side at de er fornøyde med gjennomføringstallene, og fremholder at noe av dette kan tilskrives at alle kandidatene er godt integrerte i forskerskoler og forskningsgrupper på fakultetet. MN-fakultetet beskriver at de jobber med ulike tiltak for å bedre gjennomføringen, som oppstartsmøter og integrering av kandidatene i forskergrupper, midtveisevaluering, og sosiale arenaer som ph.d.-forum og -seminarer eller skrivekurs. Erfaringen fra et institutt ved MN-fakultetet er at obligatoriske oppstartsmøter har positiv effekt på andelen som fullfører på normert tid. MED-fakultetet har både hatt en nedgang i antall disputaser og i seksårsmålet sammenlignet med tall for 2020, og anser at denne nedgangen delvis henger sammen med forsinkelser under koronapandemien. En annen mulig årsak til nedgang i seksårsmålet kan være at det er flere kandidater med deltidsstillinger på sykehuset. Seksårsmålet er et bruttomål som ikke trekker fra lange praksisperioder underveis i ph.d.-utdanningen, lovhemlede permisjoner eller pliktarbeid.

FIA vil fortsatt rette oppmerksomheten mot gjennomføring, forskjeller fakultetene imellom og tiltak for forbedring. Problemstillingen vil bli tatt opp under dialogmøtene som skal arrangeres høsten 2022.

2.3. Avbrutte avtaler, underkjenninger og mindre omarbeiding

I 2021 var det 60 avbrutte avtaler. Dette er noe høyere enn gjennomsnittet for de tre foregående årene. I utgangspunktet kan man anta at antallet avbrutte avtaler holder seg jevnt fra år til år. Mye av bakgrunnen for det relativt høye antallet avbrutte avtaler kan sannsynligvis tilskrives at flere fakultet i 2021 har jobbet aktivt med å skrive ut forsinkede kandidater fra sine program. Dette finner vi støtte i under oversikten over kandidater som har vært mer enn fem år i programmet, et tall som gikk ned med rundt 30 kandidater fra 2020 til -21. PSYK-fakultetet som har registrert et relativt høyt antall frafall, skriver at dette kan være tilfeldig, men at koronapandemien sannsynligvis spiller en rolle.

Blant årskullene som startet i perioden 2005 til 2016, ligger andelen som fullfører ph.d.-utdanningen mellom 80 og 90 prosent (Figur 2). Selv om vi ser at seksårsmålet varierer noe fra år til år, og det er en andel som av ulike årsaker avslutter ph.d.-utdanningen, holder andelen kandidater som fullfører

⁵ Database for statistikk om høyere utdanning (DBH), [nasjonale styringsparameter 2021](#)

ph.d.-utdanningen seg relativt jevn, og man kan forvente at i overkant av 80 prosent av ph.d.-kandidatene fullfører ph.d.-utdanningen de starter på.

Antall underkjenninger i 2021 var tre, som er betydelig lavere enn gjennomsnittet de foregående årene. Alle underkjenningene er første gangs underkjenninger. Av underkjenningene i perioden 2018-2020 utgjør tre av de 34 underkjenningene andre gangs underkjenninger, noe som betyr en endelig underkjenning av avhandlingen.

2021 er det andre året der ordningen med mindre omarbeiding har fått virke, og 14 avhandlinger ble dette året anbefalt mindre omarbeiding. Også i 2020 ble 14 avhandlinger anbefalt mindre omarbeiding før komiteen kom frem til en endelig innstilling hvorvidt avhandlingen burde godkjennes eller underkjennes. Av avhandlingene som har blitt anbefalt mindre omarbeiding i 2021, er 86 prosent levert inn på nytt, og funnet verdig til å forsvares. Det at vi har fått et mye lavere antall

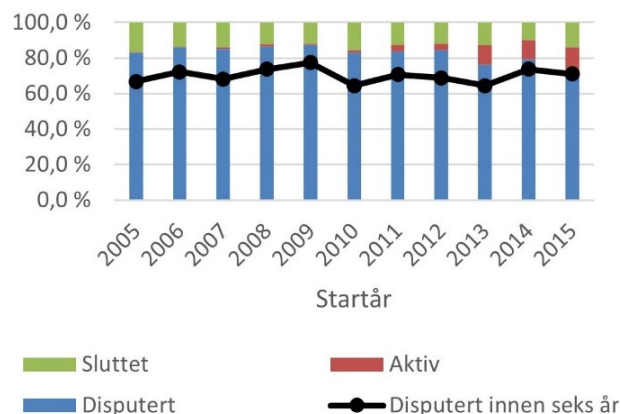
underkjenninger etter 2019, viser at intensjonen med regelen fungerer. De kandidatene som har innleverte avhandlinger med mindre behov for rettinger, får en kortere vei til å fullføre.

3. Forskning og publisering

Ph.d.-kandidaten bidrar betydelig til forskningen ved UiB. Alle fakultet melder at ved utlysninger er man opptatt av å styrke eksisterende forskningsfelt, strategiske satsinger og eventuelle nye forskningsområder. SV-fakultetet skriver i sin melding at man jevnlig har åpne utlysninger som muliggjør faglig nyskaping gjennom fritt genererte forskningsideer. Fakultetene KMD og JUR fremhever at ph.d.-kandidatenes forskning ofte skaper forbindelser på tvers av de tradisjonelle faglige grensene.

Også innen publisering yter kandidatene et solid bidrag. I 2021 var 29 prosent av alle publikasjoner ved UiB ene- eller medforfattet av ph.d.-kandidater (Figur 3 (a)). Analysen av hvor stor andel av publikasjonene ved UiB som er medforfattet av ph.d.-kandidater er basert på publikasjoner registrert i Cristin og personer som er registrert som ph.d.-kandidat i Felles studentsystem (FS). Mye av publiseringsevne skjer helt i slutten og i etterkant av ph.d.-perioden og ph.d.-kandidatene følges derfor i to år etter fullført grad. I analysen som er presentert i Figur 3 inkluderes publikasjoner fra ph.d.-kandidater som har avsluttet graden fra og med 2009, i inntil to år etter fullført grad. Andelen publikasjoner som er ene- eller medforfattet av ph.d.-kandidater har holdt seg relativt jevn rundt 30 prosent over hele perioden.

Andelen forfatterandeler på nivå 2⁶ for ph.d.-kandidater var i 2021 på 25 prosent. Dette er noe lavere enn snittet for UiB totalt, som ligger på 27 prosent (Figur 3 (b)). Det har vært en nedgang på 0,2 prosentpoeng både ved UiB totalt og for ph.d.-kandidatene siden 2020. Nasjonalt ligger andelen publisering på nivå 2 på 24,2 prosent i 2021⁷. Andelen forfatterandeler på nivå 2 har for ph.d.-kandidatene holdt seg over 20 prosent siden 2011, og har jevnt over lite avvik fra forfatterandelene

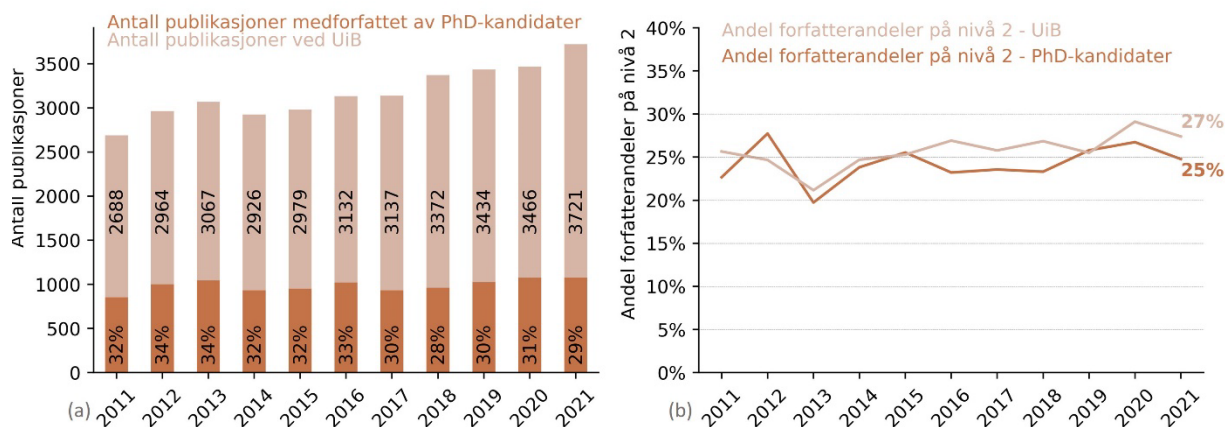

Figur 2: Statistikk over kull som startet i perioden 2005 til 2015. Stolpediagrammet viser fordelingen av kandidater som startet i 2005 til 2015, og hvorvidt disse har fullført, er aktive eller av ulik grunn har avsluttet sin ph.d.-utdanning. Den svarte linjen viser andelen av kandidatene som har fullført innen seks år.

⁶ Når publiseringskanalen ligger på nivå 1 eller 2 betyr det at de er godkjente, der nivå 2 er publiseringskanaler med høyere internasjonal prestisje.

⁷ [Tilstandsrapport for høyere utdanning 2022](#), Direktorat for høyere utdanning og kompetanse, mai 2022

på nivå to for hele UiB. Dette kan sies å være bra for forskere i starten av sin karriere. Nivå 2 skal være begrenset til publiseringskanaler som oppfattes som de mest ledende i brede fagsammenhenger og utgir de mest betydelige publikasjoner fra ulike lands forskere, og består av rundt en femtedel av fagets vitenskapelige publikasjoner⁸.

Figur 3: (a) Antall publikasjoner ved UiB, 2011-2021, og andel medforfattet av ph.d.-kandidater, og (b) andel forfatterandeler på nivå to for hele UiB og ph.d.-kandidater.

4. Korona

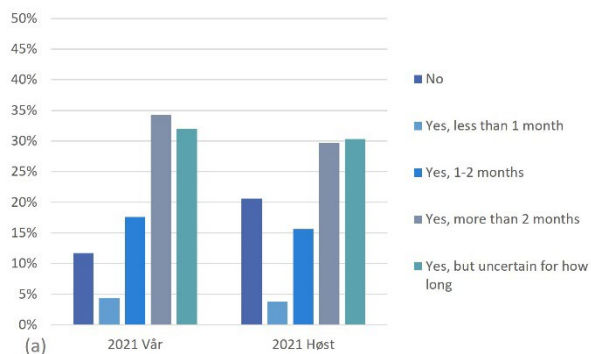
Koronapandemien påvirket ph.d.-utdanningen også i 2021. I takt med restriksjonene i samfunnet endret fakultetene formen på disputaser gjennom året. De gikk fra å ha heldigitale disputaser til hybride arrangement med et begrenset publikum til stede og opponenter på videooverføring. I de relativt åpne periodene i 2021 arrangerte man helt fysiske arrangementer, med både opponenter og publikum til stede. Utover i 2022 har fysiske disputaser igjen blitt normen, men det arrangeres heldigitale disputaser ved behov. Flere fakultet melder om behov for mer IT-støtte og bedre tilpassede rom for å kunne avholde gode, hybride disputaser, også etter at pandemien er over.

Fakultetene melder om at mange kandidater har blitt forsinket i forskningen sin, spesielt de som har vært avhengige av datainnsamling utenfor landets grenser. Ved MED-fakultetet er det noen som melder at de har hatt redusert tid til forskning grunnet økt behov for arbeid i klinikk. Ph.d.-kurs og -seminarer har i mange tilfeller blitt overført til digitalt format, noe som gjerne har redusert mulighetene for god diskusjon. Mulighetene for å bygge internasjonalt nettverk har også blitt skadelidende. Enkelte kandidater har måttet endre på innretningen i forskningen sin.

Våren 2021 ble det sendt ut en spørreundersøkelse til alle ph.d.-kandidater og postdoktorer for å kartlegge hvordan denne gruppen har opplevd koronapandemien, og hvordan dette har påvirket fremdriften. I undersøkelsen ble det blant annet spurt om forsinkelser, informasjonsflyt, forlenging av kontrakt og i hvilken grad respondentene ville funnet en rekke foreslåtte tiltak nyttig. Undersøkelsen ble sendt til 1675 personer, og 50 prosent (N:845) besvarte hele undersøkelsen. Av respondentene svarte hele 88 prosent at de har blitt forsinket i noen grad av pandemien. Undersøkelsen fikk stor oppmerksomhet og ble presentert i mange ulike fora i UiB-samfunnet.

Høsten 2021 ble det sendt et brev til fakultetene med de viktigste tilbakemeldingene og forslagene til tiltak som kom fra undersøkelsen og oppfølgingsmøtene. Noen av tiltakene er allerede igangsatt, som for eksempel oppstarten av UiB Ferd karrieresenter for yngre forskere, mens andre foreslåtte

⁸ [Norsk publiseringsindikator, NPI](#)

Figur 4: Svar på spørsmålet 'Har du opplevd å bli forsinket på grunn av koronapandemien?'

noe ned, fra 88 til 79 prosent (Figur 4).

Dette spesifikke koronas spørsmålet vil også bli inkludert i fremdriftsrapporten for 2022.

4.1. Nytt tilbud: psykologisk rådgivning

I august 2021 opprettet UiB sin bedriftshelsetjeneste et tilbud om psykologisk rådgivning til ph.d.-kandidater og yngre forskere som opplever helsemessige utfordringer knyttet til sitt arbeid. En psykolog ble ansatt i en 50 prosent stilling i det som var et ettårig pilotprosjekt. Formålet var å tilby ferdighetstrening for ph.d.-kandidater og yngre forskere for å forebygge blant annet utbrenthet og depresjon. Tilbudet inkluderte grupperådgivning der deltagerne lærte psykologisk ferdighetstrening, for å gjøre det lettere å håndtere stress, følelser og konflikter. Det ble våren 2022 bestemt at den psykologiske rådgivningen skal bli et fast tilbud.

4.2. Nytt tilbud: Ferd Karrieresenter for yngre forskere

Våren 2022 ble det opprettet et karrieresenter for yngre forskere ved UiB, deriblant ph.d.-kandidater. Nyskapningen har fått navnet «Ferd – Karrieresenter for yngre forskere», og blir drevet av HR-avdelingen i samarbeid med FIA. Senteret skal tilby både individuelle og gruppebasert karrierelæringsamtaler. I tillegg skal senteret tilby selvhjelpsverktøy og kurs som støtter den enkeltes karrierekompetanse. Karrieresenteret skal tilby støtte i planlegging av karriere, og styrke brukernes karriereferdigheter for å håndtere endring.

5. Systematisk kvalitetsarbeid

Kvalitetssystemet til ph.d.-utdanningen ble vedtatt i 2017. Mye av innholdet var en videreføring av eksisterende tiltak, men det var også noen nye elementer. Siden høsten 2020 har det blitt jobbet med å iverksette elementene som ikke allerede var etablert. Våren 2021 ble det utarbeidet retningslinjer for programevaluering av fakultetenes ph.d.-programmer. Fakultetene skal gjennomføre en programevaluering minst hvert sjette år, og ettersom de fakultetsvise ph.d.-programmene ble opprettet i 2019, skal alle ph.d.-programmene ha gjennomført en programevaluering innen utgangen av 2025 (kap. 5.7). Det har videre blitt utarbeidet detaljerte retningslinjer for evaluering av emner, emneporteføljen og rammene for opplæringsdelen. De sistnevnte retningslinjene er bygget opp på samme måte som kvalitetssystem for emner og studieprogram på bachelor-, og masternivå, men med nødvendige tilpasninger for ph.d.

5.1. Kvalitetsarbeid på fakultetene

Mye av det systematiske kvalitetsarbeidet gjennomføres på fakultetene. Dette inkluderer blant annet gjennomføring av midtveisevaluering, oppfølging av fremdriftsrapportering, kvalitetssikring av

tiltak ble gitt som informasjon til fakultetene og instituttene for deres videre arbeid, deriblant tydelig informasjon om forlengelse.

For å kunne følge effekten av koronapandemien over tid, har det i det årlige fremdriftsrapporteringsskjemaet blitt inkludert et spørsmål fra koronaundersøkelsen: «Har du opplevd å bli forsinket på grunn av koronapandemien?». Svarkategorier er de samme som i den originale undersøkelsen. Vi ser at høsten 2021, da fremdriftsrapporten ble sendt ut, var andelen som svarer at de har opplevd å bli forsinket på grunn av koronapandemien gått

opplæringsdelen, ph.d.-programevaluering og oppfølging av kandidatundersøkelsen, som beskrevet under. Fakultetene gjør også tiltak for å styrke gjennomføringen og legge til rette for at flere kandidater fullfører på normert tid (se kap. 2.2). I tillegg var det i 2021 flere fakultet som styrket veilederopplæringen sin. KMD-fakultetet har innført obligatorisk veilederopplæring for alle veiledere, og SV-fakultetet har etablert et eget program for veilederkompetanse med ulike moduler som er blitt godt mottatt. Både HF- og PSYK-fakultetet planlegger en mer systematisk veilederopplæring gjennom egne kurs og seminarer som er tilpasset deres behov.

5.2. Dialogmøter

Våren 2021 ble det gjennomført dialogmøter mellom sentral og lokal faglig ledelse med ansvar for ph.d.-utdanningen på alle fakultetene. Siden det var første gang dialogmøtene ble avholdt, hadde samtalen et overordnet perspektiv, der fakultetene fikk anledning til å beskrive hvordan ph.d.-utdanningen er strukturert ved fakultetene. Videre ble nøkkeltall gjennomgått, samt oppfølging av kandidatene, for eksempel i form av oppfølgings- eller medarbeidersamtaler. I tillegg ble koronakrisens effekter på ph.d.-utdanningen diskutert.

Dialogmøtene er en nyttig arena for diskusjon mellom sentral og lokal faglig ledelse med ansvar for ph.d.-utdanningen. Det har vært en mulighet for å diskutere styrker og utfordringer i fakultetenes ph.d.-utdanninger i mer detalj. Det trekkes frem at fakultetenes ph.d.-programmer ikke bør utvikle seg i veldig ulike retninger. Selv om UiB har syv ph.d.-programmer, deles det ut én ph.d.-grad. Godt samarbeid og erfaringsutveksling mellom fakultetene er viktig for å unngå en slik utvikling, og flere fakultet har nevnt at det administrative ph.d.-koordinatorforum er nyttig for å harmonisere rutiner og retningslinjer.

Høsten 2022 er det planlagt en ny runde med dialogmøter.

5.3. Medarbeider- og oppfølgingssamtaler

Styret har i tidligere saker uttrykt bekymring for den lave andelen av ansatte som har hatt medarbeidersamtale i løpet av siste år, og pekt på at en årlig medarbeidersamtale bør inkluderes som en egen del av det systematiske kvalitetsarbeidet ved UiB. Etter behandling i Forskningsutvalget i februar 2022, ble tiltak om obligatorisk medarbeidersamtale for stipendiater ved UiB lagt til i ph.d.-kvalitetssystemet. Obligatorisk medarbeidersamtale for alle UiB-ansatte, uansett ansettelseskategori, er allerede etablert som regel i UiB sin Medarbeiderhåndbok⁹, og blir håndtert i HR-linjen. Overlappingen må i så måte anses som en understrekning av viktigheten av medarbeidersamtale. I samme møte sluttet Forskningsutvalget seg til forslaget om at kandidater med ekstern arbeidsgiver skal ha tilbud om oppfølgingssamtale med en leder ved enheten som ikke er veileder.

5.4. Kandidatundersøkelsen

2021 var femte året kandidatundersøkelsen ble gjennomført. Undersøkelsen ble sendt ut til kandidater som fullførte en ph.d.-grad i løpet av 2021, og i undersøkelsen svarer respondentene på spørsmål om blant annet motivasjon for å starte med ph.d.-utdanning, opplæringsdelen, pliktarbeid, veiledning, forskningsmiljø, internasjonalisering og publisering, sluttfasen og videre karriere.

Siden undersøkelsen har blitt gjennomført fem ganger, er det blitt laget en samleundersøkelse med resultatene fra alle fem årene undersøkelsen har blitt gjennomført. Ved å utarbeide en samleundersøkelse blir datagrunnlaget større, og det er derfor mulig også å presentere data for JUR-

⁹ [Universitetet i Bergen :: Medarbeiderhåndbok :: Medarbeidersamtaler/ utviklingssamtaler ved UiB \(compendia.no\)](https://compendia.no)

fakultetet, som tidligere ikke har blitt vist. Av personvern hensyn presenterer vi ikke statistikk for enheter med færre enn fem respondenter. Samleundersøkelsen ga ingen overraskende utslag sammenliknet med de tidligere, årlige undersøkelsene.

Høsten 2022 er det planlagt en revidering av kandidatundersøkelsen hvor vi vil gå gjennom relevansen av spørsmålene som blir stilt. Samtidig vil undersøkelsen tilrettelegges for kandidatene som har fullført ph.d.-graden innen kunstnerisk utviklingsarbeid. Undersøkelsen har tidligere kun blitt sendt til kandidater innen den avhandlingsbaserte ph.d.-utdanningen.

PSYK-fakultetet skriver at fakultetet med interesse har gått gjennom 5-års samlereporteren. Fakultetet vil bruke kandidatundersøkelsen i det systematiske kvalitetsarbeidet videre.

5.4.1. Resultater fra Kandidatundersøkelsen

I 2021 besvarte 46 prosent (N:111) av mottakerne hele undersøkelsen. Utvalget speiler populasjonen både med hensyn til fakultetstilhørighet og kjønn.

Generelt er respondentene fornøyd med ph.d.-utdanningen og veiledningen de har fått, og respondentene har gjennomsnittlig svart henholdsvis 5,5 og 5,7 på en 7-punktskala¹⁰ på begge disse overordnede spørsmålene. Dette er tilsvarende resultater som tidligere år.

64 prosent av respondentene vil anbefale å ta en ph.d.-grad. Dette er en liten oppgang på 4 prosentpoeng fra 2020, men en nedgang fra 69 prosent i 2019. Her kan det nevnes at andelen som svarer at de *ikke* vil anbefale en ph.d.-grad er omtrent lik for alle undersøkelsen har blitt gjennomført (rundt 10 prosent). Nedgangen i andelen som ønsker å fortsette en karriere innenfor akademia, fortsetter i 2021 til 50 prosent. Dette er en nedgang på 7 prosentpoeng fra 2020, og hele 18 prosentpoeng lavere enn de to første årene undersøkelsen ble gjennomført. Nærmere halvparten av respondentene svarer at karriereplanene har endret seg siden de startet på ph.d.-utdanningen. Det er mulig dette delvis er et resultat av at respondentene i 2021 avsluttet ph.d.-graden midt i en pandemi, men det er behov for å følge utviklingen over tid. Generelt gjennom årene kandidatundersøkelsen har blitt gjennomført er det mange som kommenterer i fritekst at de planlegger å fortsette utenfor akademia av ønske om å jobbe innen andre sektorer. Det er mange som planlegger å fortsette utenfor akademia på grunn av få stillinger, lite forutsigbarhet, liten mulighet for fast stilling og lav lønn i akademia. 71 prosent av respondentene svarer at de enten er i, eller har fått tilbud om en relevant stilling. Dette er tilsvarende tall som i 2017 og -18, men noe lavere enn 2019 og -20. Dette viser at ferdige ph.d.-kandidater er attraktive på arbeidsmarkedet.

Tilnærmet alle respondentene har presentert forskningen sin på en internasjonal konferanse minst en gang (96 prosent), og hele 84 prosent har presentert to eller flere ganger på en internasjonal konferanse. En mye lavere andel har reist på lengre utenlandsopphold, og bare 35 prosent av respondentene har hatt minst ett opphold ved en internasjonal institusjon på minst én måned i løpet av ph.d.-graden. Grunnet korona-pandemien er det grunn til å forvente lavere tall for alle typer utenlandsopphold for kandidater som vil disputere i årene som kommer.

5.5. Fremdriftsrapportering

Kandidatene og deres hovedveiledere svarer på skjema for fremdriftsrapportering via en nettportal. Lederne ved enhetene får tilgang til sine respektive kandidaters utfylte skjema mot slutten av semesteret. Gjennomgangen av rapportene foregår stort sett i grunnenhetene, og ansvaret for å følge opp de som er forsinket ligger ofte da ved grunnenheten. SV-fakultetet skriver at de

¹⁰ På spørsmål om tilfredshet svarer respondentene på en skala fra 1 til 7, hvor 1 er ikke tilfreds og 7 er svært tilfreds.

presenterer statistikk fra fremdriftsrapportene til sitt programstyre. Generelt er inntrykket at denne rapporteringen blir sett på som nyttig, og at den har funnet sin form. Det har noen år vært en utfordring at tilgjengeliggjøring av ferdige data har blitt forsinket.

FIA vil sammen med IT-avdelingen finne ut hvordan dette kan løses i de neste rapporteringsrundene.

5.6. Midtveiseevaluering

Midtveiseevaluering er et annet kvalitetssikringselement som etter hvert har blitt en selvsagt del av ph.d.-løpene ved UiB. Mange fakultet og institutt har de senere årene utviklet mer detaljerte retningslinjer for midtveiseevaluering, etter hvert som de har opparbeidet seg erfaring. Fakultetene poengterer i sine meldinger at hvis det oppdages utfordringer under midtveiseevaluering, har de gode rutiner for å følge dette opp.

5.7. Kvalitetssikring av opplæringsdelen

Evaluering av ph.d.-emner har i tidligere år stort sett blitt gjennomført fast av emneansvarlig. UiB innførte nye retningslinjer for evaluering av emner, emneporteføljen og rammene for opplæringsdelen i 2021, i tett samarbeid med fakultetene og Studieavdelingen. Dette nye systemet har ikke rukket å sette seg ennå, men flere fakultet melder at de har bevissthet omkring fakultetets emneportefølje. Blant annet nevner HF-fakultetet at de har gjort vurderinger av kravene i sin programbeskrivelse mot eksisterende tilbud av kurs innen overførbare ferdigheter. SV-fakultetet skriver at de skal gjøre en evaluering av rammene for opplæringsdelen og emneporteføljen samtidig med programevalueringen i 2023.

5.8. Programevaluering

Programevaluering var et nytt element i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen som ble vedtatt i 2017, og sier at ph.d.-programmene skal evalueres minst hvert sjettede år av en ekstern komité, som skal se på helheten i fakultetets ph.d.-program: informasjon til potensielle søkere, opptak, tiltak underveis og kvaliteten på den gjennomførte forskningen. Evalueringen skal gi råd om forbedringspotensial, både med tanke på gjennomstrømming og kvalitet. Siden ph.d.-programmene ble opprettet i 2018 og 2019, skal programmene derfor evalueres innen 2024-25. I 2021 ble det opprettet retningslinjer for gjennomføring av programevalueringene.

Som første fakultet, gjennomførte MED i 2021-22 en evaluering av sitt program. Fakultetet skriver at størstedelen av rapporten var positiv, og at komiteen har kommet med konkrete forslag til forbedringer på noen punkt. Fakultetet er allerede i gang med oppfølgingen av rapporten. Fakultetene som ikke har gjennomført en programevaluering skriver at de har planer om å gjennomføre en slik evaluering i løpet av 2023 og 2024.

6. Endring av forskriftene

Våren 2022 har FIA begynt arbeidet med mindre endringer av UiBs tre doktorgradsforskrifter; forskrift for ph.d.-graden, forskrift for ph.d.-graden i kunstnerisk utviklingsarbeid og dr.philos.-forskriften. Gjennom noe tids bruk ser vi et behov for å gjøre endringer i doktorgradsforskriftene, for å fjerne mindre feil og gi oppdaterte regler for en ph.d.-utdanning som er i konstant endring. I samme prosess er det ønskelig å samkjøre språk og struktur mellom UiB sine tre doktorgradsforskrifter, der det ikke er faglig grunn for at dette skal være ulikt.

Forskriftene er sendt på høring til fakultetene, og endringene av forskriftene skal etter planen behandles av Universitetsstyret i november 2022.

7. Universitetsdirektørens kommentar

2021 var det andre året med koronapandemi. Kandidater og fakultet klarte etter hvert å tilpasse seg en tid som var preget av unntakstilstand. Flere kandidater fikk tilgang til større deler av forskningsdata og ved noen enheter klarte man etter hvert å lage gode digitale kurs og seminarer. Ph.d.-utdanningen ble også preget av de store og plutselige nedstengningene som gjaldt ellers i samfunnet, der den siste skjedde i desember 2021 med ankomsten av omikron-varianten. Etter en åpning for fysiske disputaser høsten 2021, måtte fakultetene gå tilbake til heldigitale arrangementer mot slutten av året. Fysisk eller digital - fakultetene har med 245 stykker avholdt et imponerende høyt antall disputaser i 2021.

I perioden har vi også sett oppretting av nye og etterlengtede tilbud på sentralnivået for ph.d.-kandidater: psykologisk rådgivning og karrieresenter. Det blir spennende å se hvordan karrieresenteret blir brukt i fortsettelsen, om dette blir et tilbud som de fleste kandidater finner naturlig å bruke i løpet av sine ph.d.-utdanningsløp.

I 2021 og 2022 har det vært en planlagt videreutvikling av kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen. Våren 2021 ble det for første gang avholdt dialogmøter mellom UiB sentralt og de respektive fakultet om ph.d.-utdanningen. Alle parter mente det var usedvanlig nyttig å kunne ta seg tid til å snakke om særtrekk for ph.d.-utdanningen ved det relevante fakultet, sterke sider og utfordringer. Høsten 2022 vil andre runde med dialogmøter bli avholdt, og da med ph.d.-utdanningsmeldingene som grunnlagsdokument. I perioden har vi dessuten fått på plass retningslinjer for kvalitetsarbeid innen emner og opplæringsdelen, samt for evaluering av ph.d.-programmene.

Gjennom 2022 vil NOKUT gjennomføre et tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet for utdanningene ved UiB. Tilsynet omfatter nivåene bachelor, master og ph.d. Det blir både et overordnet tilsyn av det systematiske kvalitetsarbeidet ved institusjonen samt et tilsyn av et utvalg av studieprogrammene. For ph.d.-nivået er ph.d.-programmet i kunstnerisk utviklingsarbeid plukket ut. Frist for innsendelse av dokumentasjon er 15. september. NOKUT vil gjennomføre et to til tre dagers besøk ved UiB i november/desember for å utfylle og bekrefte den som kommer frem i dokumentasjonen. Institusjonen vil motta utkast til innstilling i første halvdel av januar 2023, samt en innstilling med konklusjoner i første halvdel av februar.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato:
FU-sak: 29/22		Arkivsaknr.:

Alumni-undersøkelse

1. Bakgrunn

Kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen¹ ble vedtatt av universitetsstyret i 2017 (sak [127/17](#)). Alumni-undersøkelse er et av elementene i kvalitetssystem for ph.d.-utdanning som ennå ikke er innført. Alumni-undersøkelser kan være nyttig for å vurdere hvordan ph.d.-utdanningen gir kompetanse og ferdigheter for kandidatenes senere arbeidskarriere. En slik undersøkelse kan brukes for å innhente informasjon fra UiB sine ph.d.-alumner, og gi indikasjoner på hva som kan forbedres i ph.d.-programmene med tanke på kandidatenes karriere etter oppnådd grad. Undersøkelsen er planlagt gjennomført hvert tredje år.

Det planlegges å gjennomføre en alumni-undersøkelse blant ferdige doktorer fra UiB på begynnelsen av vårsemesteret 2023. I denne saken presenteres et forslag til innretning på undersøkelsen og prosess for Forskningsutvalget (FU).

2. NIFUs Doktorgradsundersøkelse 2019

Det er interesse internasjonalt og nasjonalt for å samle inn data om doktorenes utdanning og kartlegge deres videre karriere. I 2020 presenterte NIFU Doktorgradsundersøkelsen 2019 – En spørreundersøkelse blant doktorer (ph.d.) som disputerte i 2013, 2014 og 2015².

Formålet med NIFUs undersøkelse var å få frem hva doktorene selv mener om doktorgradsutdanningen og i hvilken grad de opplever utdanningen som relevant for arbeidslivet. Undersøkelsen besvarte tre overordnede problemstillinger:

1. Hva kjennetegner doktorenes arbeidsmarkedstilpasning?
2. Hvilket utbytte har doktorene av doktorgradsutdanningen?
3. Hvordan varierer arbeidsmarkedstilpasningen og utbytte av utdanningen med forhold som lærested, fagområde, kjønn og sektor for arbeid?

Gjennom undersøkelsen belyser NIFU hva som kjennetegner de personene som avlegger doktorgrad i dag, og hvordan de opplever den norske doktorgradsutdanningen. I rapporten beskrives arbeidsmarkedstilpasningen til de doktorgradsutdannede og undersøker hvorvidt de er fornøyd med sin nåværende stilling. Rapporten omtaler hvordan de doktorgradsutdannede betrakter betydningen av graden for den videre karrieren og i hvilken grad de opplever mistilpasning på arbeidsmarkedet. Spesielt blir det undersøkt i hvilken grad kompetansen har ervervet seg gjennom utdanningen passer med kravene i deres nåværende stilling. I tillegg omtaler rapporten de tidlige

¹ [Kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB - systembeskrivelse](#)

² Doktorgradsundersøkelsen 2019: En spørreundersøkelse blant doktorer (ph.d.) som disputerte i 2013, 2014 og 2015, [NIFU-rapport 2020:19](#)

karrierebevegelsene til de doktorgradsutdannede, hvilket gir bedre forståelse av hvordan de doktorgradsutdannede beveger seg mellom sektorer, midlertidige og faste stillinger.

Rapporten argumenterer for at en undersøkelse bør gjennomføres med jevne mellomrom slik at det blir mulig å akkumulere kunnskap om og studere utviklingstrekk i vurdering av egen arbeidsmarkedssituasjon og utdanningens relevans for denne. Dette vil kunne være nyttig for både utdanningspolitiske beslutningstakere, læresteder, arbeidsgivere og interesseorganisasjoner.

FIA har nylig vært i kontakt med NIFU om når de planlegger å gjennomføre en ny undersøkelse, og per våren 2022 har NIFU foreløpig ingen planer om en gjentagende undersøkelse.

3. Alumni-undersøkelse ved UiB

For alumni-undersøkelsen ved UiB, foreslås det å basere undersøkelsen på strukturen i undersøkelsen som NIFU gjennomførte i 2019. NIFU-undersøkelsen er omfattende, og den gir et godt bilde på hvordan de ferdige doktorene betrakter ph.d.-utdanningen de har vært gjennom, dens relevans for karrieren og i hvilken grad de opplever mistilpasning i arbeidslivet. Ved å ta utgangspunkt i den allerede gjennomførte undersøkelsen, vil vi få et datagrunnlag for UiB som kan sammenlignes med nasjonale tall. Det vil kunne gi nyttig informasjon for videreutvikling av ph.d.-utdanningen, særlig med tanke på arbeidslivsrelevans. Innsamlede alumni-data kan brukes sammen med eksempelvis den årlige kandidatundersøkelsen. Dette vil kunne danne et tydeligere bilde av hvordan kandidater som fullfører en ph.d.-utdanning ved UiB betrakter utdanningen de har fått, både rett etter, og noen år etter disputas.

I den planlagte undersøkelsen foreslås det å ha hovedfokus på følgende områder:

- Oppnådd kompetanse, kunnskap og ferdigheter gjennom ph.d.-utdanningen og i hvilken grad disse er viktige i nåværende stilling
- I hvilken grad ph.d.-utdanningen har vært viktig for nåværende karriere
- Nåværende karriere i forhold til planlagt karriere
- Internasjonalisering og nytteverdi av forskningsopphold

Det foreslås å sende ut undersøkelsen til doktorer som disputerte i perioden mellom 2016 og 2019. Dette omfatter 904 doktorer, inkludert 11 dr.philos. NIFUs undersøkelse ble sendt til doktorer som disputerte i 2013, 2014 og 2015, og det er ikke ønskelig å sende en tilsvarende undersøkelse til dem igjen. Undersøkelsen bør ikke sendes til doktorer som disputerte etter 2019 for å sikre at respondentene har hatt lang nok tid i arbeidsmarkedet etter fullført doktorgrad.

4. Prosess

Arbeidet med å utarbeide selve undersøkelsen skal tentativt begynne høstsemesteret 2022. Undersøkelsen vil bli utarbeidet ved Forsknings- og innovasjonsavdelingen, og fakultetene vil bli rådspurt i utarbeidelsen. Det kan være relevant å invitere medarbeidere som jobber med UiB Alumni til å delta i utarbeidelsen av undersøkelsen. Undersøkelsen vil tentativt bli sendt ut i begynnelsen av vårsemesteret 2023, og resultatene vil bli presentert for FU rundt sommeren 2023.

Alumni-undersøkelsen skal etter kvalitetssystemet gjennomføres hvert tredje år, og det foreslås å gjenta undersøkelsen med doktorer som disputerte i perioden 2020 – 22 i løpet av 2026.

FU bes om å komme med innspill til hva undersøkelsen bør omfatte av tematikk, og til den foreslåtte prosessen.

Saken legges frem for utvalget til drøfting.

O

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato:
FU-sak: 30/22		Arkivsaknr.:

Opptak av ph.d.-kandidater etter særskilt vurdering

I denne saken ser vi på det som gjelder særskilt vurdering i § 5-1. *Vilkår for opptak* i ph.d.-forskriften:

For opptak til ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen kreves det at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak.

Fakultetene benytter seg av muligheten til å ta opp kandidater etter særskilt vurdering, i ulik grad og på ulike måter. Det humanistiske fakultet har jobbet med denne saken, og har i sin programbeskrivelse gjort en presisering av regelen om at «Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak».

Prodekan Ole Thomassen Hjortland fra HF-fakultetet presenterer arbeidet fra eget fakultet. Vi ber utvalgets øvrige prodekaner om å gjøre seg kjent med hva som er praksis ved de respektive fakultet, og bringe denne informasjon inn i utvalgets behandling av saken.

Saken legges med dette frem for drøfting.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato:
FU-sak: 31/22		Arkivsaknr.:

Momentum 5 – utkast til programinnhold

1. Bakgrunn:

I saken om evalueringen av Momentumprogrammet som Forskningsutvalget fikk forelagt 23. februar 2022 (sak [9/22](#)), ga utvalget sin støtte til følgende anbefalinger for videreutvikling av programmet:

- Styrke den personlige oppfølgingen av kandidatene, både sentralt gjennom å tilby deltagere en 1:1 CV-oppfølging med en rådgiver fra FIA, og lokalt gjennom et møte mellom deltager og deres nærmeste leder ved institutt/senter for å diskutere karriereutviklingsplan og planer for stipend/mentor
- Styrke opplæringen innen søknadsskriving, med hovedfokus på stipender for yngre forskere, som TMS, ERC Starting Grant og Forskningsrådets forskerprosjekt for yngre forskere og mobilitetsstipend

I tillegg ble det i evalueringsrapporten anbefalt å tilpasse seminarprogrammet for å:

- maksimere fordelene med å ha en mangfoldig gruppe, samtidig som at man minimerer mulige ulemper
- ha større søkelys på strategisk karriereutvikling, inkludert forsknings- og gruppeledelse

I denne saken blir utvalget presentert for et forslag til program til Momentums seminarandel, som er planlagt mellom februar og oktober 2023. Utkastet til programmet er vedlagt saken.

2. Program

Etter evalueringen er programmet utvidet med ett én-dagseminar, og omfatter fem samlinger og to kortere webinarer og møter planlagt mellom februar og oktober 2023 (tentativt). Programmet er lagt opp for å være tilpasset relevante søknadsfrister for MSCA (september), ERC StG (oktober), Forskningsrådet (februar) og TMS (mars). Seminarprogrammet er planlagt ut fra at det tas opp 15 deltagere i programmet.

Programmet og består av følgende seminarer:

Seminar 1: *Excellence* – Solstrand Hotell, februar 2023

E-læringsmodul: *Landscapes of Research Funding* – Digitalt, mars 2023

Seminar 2: *Practical Grant Writing* – FIA, UiB, april 2023

Brown Bag Lunch Seminar: *Making the Most of your Research Ideas* – FIA, UiB, mai 2023

Seminar 3: *International Research Perspectives & Opportunities* – UiB Brussel, Belgia, juni 2023

Seminar 4: *Generating Impact with your Research* – Media City Bergen, august 2023

Seminar 5: *Project Implementation and Scientific Leadership* – Solstrand Hotell, oktober 2023

Som tidligere består seminarene av moduler som blir levert av ansatte med bred ekspertise fra UiBs administrasjon (FIA, HR, UB, KA og IT) og UiBs fagmiljøer. I tillegg innhentes det eksterne eksperter og foredragsholdere ved behov.

Det kan forekomme mindre justeringer i programmet underveis, som endringer i tidspunkt og enkelte moduler, avhengig av tilbakemeldinger og eksterne bidragsyteres tilgjengelighet.

Saken legges med dette frem for utvalget til drøfting.

Proposed Seminar Programme for Momentum 5 February – October 2023

Seminar 1 Excellence – February 2023 (date TBC)

Location: Solstrand Hotel

Day one – Introduction to the programme and the theme of ‘excellence’

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
0900-1000	Introduction to Momentum	Introduction to the programme and its objectives; overarching themes; learning outcomes and training/facilitating team	Coordinators (FIA) Trainers/facilitators (FIA; KA; HR)	Coordinators ansvarlig
1000-1200 (with break)	Forsker grand prix/speed dating*	Plenary exercise: Introduction of cohort participants via <i>forsker grand prix</i> style plenary exercise (elevator pitch + questions) or facilitated speed dating.	Facilitated by KA	*exercise will depend on cohort size
1200 1300	LUNCH			
1300- 1430	Building trusting teams	Participative workshop: Psychological safety in teams: how to build a group where members feel safe to contribute and share. Plenary exercise: building the Momentum cohort contract to establish trust in the group.	Bård Fyhn (Ext/NHH)	HR ansvarlig
1430- 1445	BREAK			
1445 1615	Excellence in research	Facilitated discussion: Intro to theme one: excellence. What does <i>excellence</i> mean in academic policy & rhetoric. Why is it important to researchers (particularly ECRs). How do ideas about	Roger Strand (SVT/UiB) (TBC)	Coordinator ansvarlig

		excellence inform funding instruments (with a focus on early career stipends – TMS, MSCA, YRT, ERC StG) and their evaluation criteria?		
1615-1815	Spa(re) time			
1815-1915	Candlelight lecture	<i>“How I used my Momentum stipend/mentor to develop my research agenda/career ”</i>	Momentum alum (UiB/TBC)	Coordinators ansvarlig
1915 -	Dinner			

Day two - Developing your academic career

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
0900-1000	Building a competitive CV and track record	Active workshop: How can you plan, develop and curate a competitive academic CV and track record for upcoming employment and funding opportunities?	FIA	FIA ansvarlig
1000-1200 (with break)	Career development toolkit	Active workshop: Building on the CV workshop; identify gaps in your CV and begin planning practical steps to address them. Begin work on your career development plan (CDP)	HR	HR ansvarlig Incl. CDP / publication strategy (light touch/resources)
1200-1300	LUNCH			
1300-1330	Peer mentoring	Walking session: <i>(topic TBC)</i>	HR ansvarlig	HR ansvarlig
1330-1400	Career development toolkit	Plenary & wrap	HR ansvarlig	HR ansvarlig
1400-1530 (with break)	Early career stipends	TMS; NFR (YRT/Mobility); MSCA mobility grant; ERC Starting Grant	Guest speaker(s) (UiB) / FIA	FIA ansvarlig

		Guest researchers present their experience of applying for and winning an early career stipend. Overview of key instruments, evaluation criteria, deadlines and support for candidates		
1530-1545	Wrap & close			
1600	Bus to Museeplassen			

Online course

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
2 hrs, between seminar 1-2, at participants' convenience	'Landscapes of research'	Introduction to the research funding landscape: what you can get funding for; where you can find out about upcoming opportunities: local, national, international	FIA	FIA ansvarlig

Seminar 2 Practical grant writing – April 2023 (date TBC)

FIA: Stor Møterom

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
0900-1130 (with breaks)	Writing the excellence section of a research proposal	Interactive workshop: how to write clear, relevant text; how to bring the different elements of a proposal (objectives, methodology, design) together to form a cohesive, compelling narrative	FIA	
1130-1215	Lunch			
1215-1345	Writing the impact section of a research proposal	How to write strong impact sections for different funding instruments.	FIA / KA	
1345-1400	Break			
1400-1600	Writing the implementation section of a proposal	Interactive workshop: how to build and write a strong implementation section covering key elements including project	FIA/UB	

		design; milestones & deliverables; risk, resources and timing of tasks. A group activity will put participants in the role of evaluator.		
--	--	--	--	--

Brown bag lunch seminar – May 2023 (date TBC)

FIA Stor Møterom

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
1130-1300	Making the most of your research ideas	How to make best use of your research ideas: identifying a portfolio of funding instruments; recycling and re-purposing ideas; managing rejection and re-applying. managing rejection; resubmitting & recycling proposals	TBC (FIA & guest from fagmiljø)	FIA ansvarlig

Seminar 3 International research perspectives and opportunities – June 2023 (dates TBC - Week 23)

UiB Brussels, Norwegian House of Research and Innovation, Belgium

Day One – Introduction to research and innovation in the European context

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
TBC	Welcome lunch			
TBC	Introduction & 'EU for dummies'		UiB Brussels	
TBC	Research and innovation politics in the European Union		European Universities Association (EUA)	
TBC	Break			
TBC	A guide to Horizon Europe – the EU's programme for research and innovation		TBC	
TBC	Strategy for Norway's participation in Horizon Europe and the European Research Area		Forskningsråd Norges delegation to the EU (NFR)	

TBC	Interdisciplinarity and the societal impact of research – the example of SHH growing momentum in EU R&I		European Association for Social Sciences and Humanities (EASSH)	
-----	---	--	---	--

Day Two – Building your international network

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
TBC	'Openness to the world': the EU and international collaboration		The COIMBRA group	
TBC	Networking coffee break			
TBC	Erasmus + - a way to grow your network; Synergies in Horizon Europe and opportunities for early stage researchers		HK Direktorat	
TBC	Lunch			
TBC	Visit to European Parliament			

Day Three – European funding opportunities for early stage researchers

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
TBC	Welcome, coffee, introduction to the day		UiB Brussels	
TBC	European Research Council (ERC)		Advisory Board, European Research Council	
TBC	Marie Skłodowska Curie Actions (MSCA)		MSCA unit, DG EAC, European Commission	
TBC	How can you use the Brussels Office?		UiB Brussels	
TBC	Plenary: what have we learned?		UiB Brussels	

Seminar 4 Generating impact with your research - August 2023 (dates tbc)

Media City Bergen

Day one - Communicating your research to academic and non-academic audiences

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
0900-1000	Introduction to the day; Why is it important to communicate your research?	Why and how to communicate your research effectively to non-specialists	KA	
1000-1230	Break			
1015-1200	Working with the media	Learn how to frame and present your research for non-academic audiences; practice your interview skills in the MCB camera studio and receive feedback from your peers	KA	
1200-1245	Lunch			
1245-13:30	Disseminating your research using social media	A researcher's perspective on how to build a social media strategy to effectively communicate and disseminate your research	Guest (UiB)	
13:50-14:00	Break			
14:00-16:00	Making effective digital presentations	Learn to harness the increasingly popular medium of video-conferencing and deliver impactful presentations for digital and hybrid events	Speaklab	

Day two – Enhancing your impact on science and society

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
0900-1015	What is impact?	Interactive workshop: What is 'impact' and how is it operationalised? How to plan for, and generate, scientific, social and economic impact with your research.	FIA (INNOV)	FIA ansvarlig
	BREAK			

1030-1200	Publication statistics and research visibility	Interactive workshop: Learn how to ensure that your research outputs and interests are visible. Get to know the common metrics used to evaluate your research and find out how you can use them (responsibly) in your CV and track record.	UB	UB ansvarlig
	LUNCH			
1245-1400	Societal impact: doing innovative research and generating real-world impact	Presentation/interactive session: A researcher's perspective on generating 'real world' impact. Group work problematising and discussing impact.	FIA / Guest researcher (UiB)	FIA ansvarlig
1400-1415	BREAK			
1415-1530	Personal impact	How to develop and curate a strong online profile	UB	

Seminar 5 Project implementation and scientific leadership – October 2023 (dates TBC)

Solstrand

Day One

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
0900-1145 (with breaks)	Managing yourself	Interactive workshop exploring self-management covering: how to identify, prioritise and achieve goals; holding yourself accountable; time-management; managing work-life balance; self-care and planning for success	Laura S Miles / HR	
1145-1230	LUNCH			
1230-1315	Peer mentoring	Walk & talk: reflecting on the morning's topic		

1315-1600	Leading others	Building, leading and participating in research groups; group dynamics; Start Smart leadership methodology; building and leading interdisciplinary teams.	HR / Guest (UiB)	
1600-1800	Spa(re) time			
1800-1900	Candlelight lecture	<i>My journey from postdoc to PI</i>	Momentum alumnus/a (TBC)	
1900	Dinner			

Day two

Time	Session title	Content/learning outcomes	Responsible	Comments
0900-1030	Navigating research landscapes and cultures	Interactive workshop exploring how you can get to know the institutional frameworks within which we work. Taking an institutional, national and international approach. Discussion around how to build strategies to understand and navigate research cultures as an early career researcher	HR + (Guest speaker)	
1030-1045	BREAK			
1045-1145	Career Development Plan – follow up session	Facilitated plenary discussion: how are you using your Career Development Plan?	HR	
1145-1230	LUNCH			
1230-1300	Walk & talk	Navigating research landscapes and cultures		
1300-1530 (with break)	Project management	Part A: Practical project management methodologies and tools for researchers Part B: A researcher's view of project management: successes and	FIA / IT / Guest speaker (UiB)	

		challenges associated with managing academic projects and teams		
1530-1600	Momentum programme wrap & close			

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato:
FU-sak: 32/22		Arkivsaknr.:

Momentum 5 – utkast til utlysning

1. Bakgrunn

Momentum er UiBs karriereutviklingsprogram for yngre, fremragende forskere som ønsker en karriere ved et forskningsuniversitet. Programmet har blitt gjennomført fire ganger, og det skal lyses ut plasser til oppstart av et nytt program, Momentum 5.

I møte 23. februar 2022 ble Forskningsutvalget forelagt en evaluering av programmet (sak [9/22](#)), og i tråd med anbefalingene ga utvalget sin støtte til følgende punkter:

- Tilpassing av opptakskriterier
- Flytting av oppstart av programmet fra september til februar
- Utvide programmet med et én-dagsseminar om søknadsskriving

I møtet ba utvalget også om at det ble gjort en vurdering av mulighetene for å utvide antallet deltagere i programmet.

I denne saken vil utvalget bli presentert for utkastet til utlysningstekst og det legges også opp til en drøfting av hvor mange kandidater det nye programmet skal ta opp. Forslag til utlysningstekst er vedlagt saken.

2. Mål og innhold

Momentum består av tre komponenter; en seminardel, en stipendordning og en frivillig mentorordning. Utkast til programmet presenteres i FU-sak 31/22. Det er obligatorisk for deltagerne å delta på alle seminarene i programmet. Unntak vil kun gjøres på bakgrunn av lovfestede permisjoner og sykdom.

Det vil ikke bli gjort endringer i stipendet og den frivillige mentorordningen, men siden oppstarten av Momentum i 2017 har FIA mottatt flere typer spørsmål som har handlet om gjennomføring og oppfølging av stipendet, og det kom tilbakemeldinger under evalueringen om tydeligere retningslinjer rundt bruk av stipendet. Det vil derfor bli utarbeidet mer detaljerte retningslinjer på disse punktene. Ved oppstart av neste Momentum vil kandidatene bli bedt om å starte arbeidet med en karriereutviklingsplan og planlegging av stipendet før det første seminaret, herunder om de ønsker å knytte til seg en mentor. Det anbefales at karriereutviklingsplanen og bruk av stipendet forankres med deltagerens nærmeste leder. Stipendet vil som tidligere bli gjort tilgjengelig for kandidatene i inntil ett år etter siste seminar. Forlengelser vil kun bli gjort på bakgrunn av lovfestede permisjoner, og må forankres hos institutt/senterledelsen.

3. Opptakskriterier

Programmet er tverrfaglig, og siktemålet er å få til en sammensetning av ulike fagretninger og vitenskapsdisipliner.

Ansatte ved UiB i postdoktor, forsker og førsteamanuensisstillinger kan søke om deltagelse i programmet. Forslag til opptakskriterier:

- Kandidatene bør normalt være ansatt minst 80 % ved UiB.
- Ansatte i midlertidig stilling må ha minst ett år igjen av arbeidskontrakten ved opstarten av programmet.
- Det bør ikke ha gått mer enn seks (6) år siden avlagt ph.d.-grad, slik at deltagere kan søke om ERC StG ved slutten av programmet.
- Kandidatene som blir tatt opp i programmet bør ha planer om å søke om eksternfinansiering i de kommende 12-24 månedene.

4. Søknadsprosess

Forsknings- og innovasjonsavdelingen annonserer og fasiliterer søknadsprosessen. Fakultetene er ansvarlig for å velge sine kandidater på bakgrunn av opptakskriteriene.

Tidslinje for søknadsprosessen:

- Juni/august 2022 – utlysningen publiseres og det åpnes for søknader
- 23. september 2022 – søknadsfrist
- 28. oktober 2022 – fakultetenes frist for nominering av kandidater
- 31. oktober 2022 – utvalgte kandidater blir tilbudt plass
- 11. november 2022 – frist for kandidatene å takke ja til tilbudt plass
- 14. november 2022 – søkere som ikke får tilbud om plass blir informert. Kontakinformasjon til fakultetenes kontaktpersoner vil inkluderes i avslagsbrevet slik at kandidatene som ikke blir tilbudt plass vet hvem de kan kontakte dersom de har spørsmål.
- Februar 2023 – oppstart av Momentum 5

5. Antall deltagere

I Forskningsutvalgets behandling av evalueringen av Momentumprogrammet i 2022 (hhv sak [3/22](#) og [9/22](#)) ble det reist spørsmål om muligheter for å øke antallet tilgjengelige plasser i programmet. De to siste årene har det blitt lyst ut 15 plasser med følgende fordelingsnøkkel:

- Det humanistiske fakultet: 2
- Det medisinske fakultet: 3
- Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet: 3
- Det samfunnsvitenskapelige fakultet: 2
- Det juridiske fakultet: 1
- Det psykologiske fakultet: 2
- Fakultet for kunst, musikk og design: 1
- Universitetsmuseet: 1

Evalueringen av programmet trekker særlig fram noen forhold som kan ha betydning for om programmet skal økes med flere deltagere.

Evalueringen peker på behovet for å styrke den personlige oppfølgingen av kandidatene, både fra FIA og fra kandidatenes institutt/senter. En tettere oppfølging vil blant annet bidra til å styrke tilbudet til den enkelte med en 1:1 CV-oppfølging med en rådgiver fra FIA, og oppfølging av karriereutviklingsplan fra kandidatens institutt/senter. Dersom gruppen blir større, blir det også mer tidkrevende å følge opp den enkelte kandidaten, og det kan bli utfordrende å styrke tilbudet om en tettere, personlig oppfølging, slik som evalueringen anbefaler.

Evalueringen trekker særlig fram som positivt den dynamikken som oppstår mellom deltagerne i programmet ved at deltagerne bidrar, diskuterer og deler erfaringer med resten av gruppen. Kandidatene opplever også at størrelsen på gruppen gir en psykologisk trygghet og gruppeidentitet. Det er vanskelig å forutsi hvordan en økning i gruppestørrelse vil påvirke gruppedynamikken, men en vil anta at dersom deltakerantallet øker kan dette ha en innvirkning på gruppedynamikken og grad av tilhørighet.

Evalueringen peker også på betydningen av at kandidatene som blir tatt opp i programmet må få tilstrekkelig tid til å delta i de forsknings- og utviklingsaktivitetene som Momentum er opprettet for å støtte. Dersom det blir en økning i antall deltagere, vil det også innebære at flere unge forskere må få tilrettelagt tid til å følge alle elementene som programmet legger opp til.

Forskningsutvalget bes om å drøfte om programmet skal utvides med flere deltagere, og i tilfelle hvor mange. Under følger noen alternative modeller.

- Antallet beholdes slik det er i dag, med 15 deltagere. Dette vil innebære at UiB kan levere et program som beskrevet i FU-sak 31/22 og som bidrar til å oppfylle målsetningene til programmet slik de er beskrevet i sak [9/22](#).
- Programmet øker med inntil fem deltagere. Dette kan bety at den tette og individuelle oppfølgingen som fremheves i evalueringen må reduseres noe, siden dette vil kreve mer kapasitet å gjennomføre. Samtidig kan man med en økning på inntil fem deltagere sannsynligvis tilby et program som med noen mindre endringer vil kunne bidra til å oppfylle målsetningene slik de er beskrevet i sak [9/22](#).
- Programmet øker med flere enn fem deltagere. Dersom programmet overstiger 20 deltagere vil det ikke være mulig å beholde strukturen på programmet og levere et innhold som bidrar til måloppnåelse slik målsetningene er i dag. Den tette oppfølgingen som er anbefalt i evalueringen vil være vanskelig å gjennomføre, med begrunnelse i at gruppen blir for stor. Videre vil det bli behov for å omjustere programmet da en større gruppe vil påvirke mulighetene for bred grad av interaktivitet slik det er anbefalt i evalueringen.

Økonomiske implikasjoner av økning i antall deltager

En utviding av antallet deltagere i programmet vil videre øke utgiftene, både til stipend og til drift. Dersom programmet blir utvidet med fem deltagere, vil dette gi en økning i stipendmidler på NOK 500 000,-. Det vil i tillegg komme en økning i driftsmidler. Dette er noe vanskeligere å estimere, men et overslag viser at å øke antallet deltagere i programmet fra 15 til 20 vil koste rundt NOK 110 000 - 140 000 i driftsmidler i året. En økning på fem deltagere vil derfor estimert koste årlig opp mot NOK 640 000.

Utvalget bes særlig ta stilling til:

- Søknadsprosess og opptakskriterier
- Utkast til utlysningstekst
- Spørsmål om utvidelse av programmet og fordeling av plasser

Saken legges med dette frem for utvalget til drøfting.

Forslag til utlysning av Momentum 5 (2023)

Utløsning av Momentumprogrammet 2023

Momentumprogrammet er et karriereutviklingsprogram for yngre, fremragende forskere ved UiB. Programmet vil starte opp igjen for femte gang i 2023. Det lyses ut 15 plasser til programmet.

Målgruppen for programmet er yngre fremragende forskere som ønsker en akademisk karriere ved et forskningsuniversitet. Programmet er tverrfaglig, og siktemålet er å få til en sammensetning av ulike fagretninger og vitenskapsdisipliner.

Mål og innhold

Formålet med programmet er å styrke deltagerens karriereutvikling. Programmets målsetninger er å:

1. tilby ressurser, opplæring og råd som støtter deltagerens strategiske karriereplanlegging og -utvikling mot å bli mer uavhengige forskere/forskningsledere
2. støtte deltagerne til å skrive og sende inn konkurransedyktige søknader til ulike nasjonale og internasjonale finansieringskilder
3. fasilitere utvikling av deltagerens profesjonelle nettverk
4. fasilitere og promotere utviklingen av tverrfaglige nettverk innad ved UiB

Programmet omfatter fem samlinger og to kortere webinarer og møter planlagt mellom februar og oktober 2023 (tentativt). Samlingene er strukturert rundt nøkkelkategoriene karriereutvikling og eksterntfinansiering, og de fem seminarne omhandler forskningskvalitet (excellence), virkninger og effekter (impact), forskningsledelse og gjennomføring (implementation), internasjonalisering og søknadsskriving. Fire av seminarne strekker seg over to dager, mens søknadsskrivingsseminaret er en dag. Fire av samlingene vil finne sted i Bergensområdet, mens samlingen som omhandler internasjonalisering vil avholdes på UiBs Brusselkontor.

Midler

Deltagerne vil disponere NOK 100 000,- i driftsmidler. Midlene skal benyttes til mentor, reiser, nettverksbygging, forskningsopphold, workshops mv.

Mentorordning

Av driftsmidlene kan NOK 50 000,- brukes til honorar til en internasjonal akademisk mentor. Fakultetene og/eller institutt har ansvar for å bistå deltagerne med å finne en egnet mentor. Det er ikke obligatorisk å bruke en mentor.

Hvem kan søke?

Ansatte i postdoktor, forsker og førsteamanuensisstillinger kan søke om deltagelse i programmet. Kandidatene vil bli valgt basert på følgende kriterier:

- Kandidatene bør normalt være ansatt minst 80 % ved UiB.
- Ansatte i midlertidig stilling må ha minst ett år igjen av arbeidskontrakten ved oppstarten av programmet.
- Det bør ikke ha gått mer enn seks (6) år siden avlagt ph.d.-grad.
- Kandidatene som blir tatt opp i programmet bør ha planer om å søke om eksterntfinansiering i de kommende 12-24 månedene.

Søknadsprosess

Det lyses ut 15 plasser etter følgende fordelingsnøkkel

- Det humanistiske fakultet: 2
- Det medisinske fakultet: 3
- Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet: 3
- Det samfunnsvitenskapelige fakultet: 2
- Det juridiske fakultet: 1
- Det psykologiske fakultet: 2
- Fakultet for kunst, musikk og design: 1
- Universitetsmuseet: 1

Søknadsfristen er **23. september 2022, kl. 17.00**. Søknaden sendes via programmets nettside, og skal inneholde:

- fullført søknadsskjema
- motivasjonsbrev, inkludert omtale av planer om å søke egenfinansiering
- akademisk CV
- kort anbefalingsbrev fra faglig ledelse ved søkerens avdeling, institutt eller forskningscenter

Fakultetene er ansvarlig for evaluering og utvelgning av sine kandidater.

Det er obligatorisk for kandidater som tas opp i programmet å delta på alle seminarene. Unntak vil kun gjøres på bakgrunn av lovfestede permisjoner og sykdom. Kandidater som tas opp i programmet vil bli bedt om å begynne arbeidet med karriereutviklingsplan og planleggingen av hvordan de ønsker å bruke stipendiet, inkludert hvorvidt de ønsker å jobbe med en mentor, i forkant av første seminar.

Horizon Europe info day FollowUp - Event #3:**Name: Something interesting****Date: 15.09.2022 Timeline: 09:00 – 15:00****Avenue: Bergen City**Lenke til nettside med program **må oppdateres** fortløpende:[Horizon Europe Inspiration Workshop | Division of Research and Innovation | UiB](#)**Foreløpig program**

Approx. time	What	Who
09:00	Opening - coffee	All
09:15 - 09:30	Opening remarks Welcome and introduction to the day's activities.	<i>(To be confirmed)</i>
09:30 - 10:00	Parallel session <ul style="list-style-type: none"> • Excellence • Impact (D.E.C.) • Implementation <p>Sessions will include up to 30 participants. 15 min presentation and 15 min Q&A.</p>	<i>Joint FiA & Faculty advisors (To be confirmed)</i>
10:30 – 11:00	Asking questions & mingling	All + stands
11:00 – 11:30	Parallel session <ul style="list-style-type: none"> • Excellence • Impact (D.E.C.) • Implementation <p>Sessions will include 10-30 participants. 15 min presentation and 15 min Q&A.</p>	<i>Joint FiA & Faculty advisors (To be confirmed)</i>
11:30 – 11:35	Transition	
11:35 – 12:10	Panel debate 'How to link your proposal to current and future challenges?' Panel including researchers with experience from Horizon 2020 and Horizon Europe collaborative projects. Moderator presents 3-5 min facts about the subject before starting the discussion	<i>(To be confirmed)</i>
12:10 - 12:50	Lunch	
12:50 – 13:00	Transition	
13:00 - 13:30	Panel debate 'How to improve your proposal writing skills by understanding the evaluation process in Horizon Europe?' Panel including researchers with experience from Horizon 2020 and Horizon Europe collaborative projects.	

	Moderator presents 3-5 min facts about the subject before starting the discussion.	<i>(To be confirmed)</i>
13:30 – 13:35	Transition	
13:30 - 14:00	<p>Parallel session</p> <ul style="list-style-type: none"> • Excellence • Impact (D.E.C.) • Implementation <p>Sessions will include 10-30 participants. 15 min presentation and 15 min Q&A.</p>	<i>Joint FiA & Faculty advisor (To be confirmed)</i>
14:00 – 14:05	Transition	
14:05 – 14:35	<p>Strategic networking and teambuilding</p> <ul style="list-style-type: none"> - The value of networks at regional, national and global levels, 10 min - How to do a semi-structured network analysis - CORDIS ++, 10 min - How to do identify and build network in practice, 10 min (Eksterne gjester) <p>(Innovasjon Norge og lokale Nettverk som OceanOpps og Grønnregion Vestland er inngang til lokale aktører?)</p>	<i>(To be confirmed)</i>
14:35 – 15:00	Asking questions & mingling	All + stands
15:00	End of session 3!	